

● برنامه ریزی آموزش سلامت به مددجو

(چگونگی طراحی و اجرای یک برنامه آموزش سلامت)

آموزش سلامت به مددجو

فرآیندی است که:

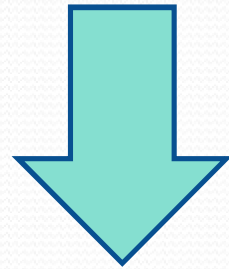
- فرصت های یادگیری را برای بیمار و خانواده وی در زمینه بیماری ، درمان مکانیسم های سازگاری و افزایش مهارت ها فراهم می کند .
- افزایش صلاحیت و توانایی مددجو در مراقبت از خود
- تصمیم گیری آگاهانه در مورد بیماری و کنترل بهتر بیماری

آموزش سلامت به مددجو

افزایش پذیرش درمان از طرف بیمار

کسب توانایی خود مراقبتی برای کنترل شرایط توسط بیمار

مزایای آموزش سلامت به مددجو

- ❑ افزایش رضایتمندی مددجویان
- ❑ کاهش اضطراب بیمار
- ❑ افزایش نتایج درمان با پایبندی بیشتر بیماران به اقدامات مراقبتی
- ❑ کاهش بروز عوارض بیماری
- ❑ تکمیل برنامه های درمانی
- ❑ کاهش پذیرش مجدد بیماران
- ❑ بهبود کیفیت زندگی بیمار
- ❑ کاهش هزینه های درمانی و بهداشتی

موانع موجود

- ❑ عدم آگاهی پرستاران نسبت به نیازهای آموزشی بیماران
- ❑ کمبود وقت پرستاران به خاطر تراکم سایر وظایف پرستاری
- ❑ عدم برنامه ریزی در مورد آموزش به بیمار در کار روزانه پرستاران
- ❑ عدم وجود محیط و وسایل آموزشی مناسب در بیمارستان
- ❑ عدم توجه و حمایت مسئولین و مدیران در قبال مساله آموزش بیمار

برای غلبه بر موانع آموزش مددجو

- ☐ ایجاد بخش مدیریتی جهت آموزش به مددجویان
- ☐ افزایش آگاهی های پرستاران
- ☐ فراهم کردن ابزارهای آموزش جهت کیفیت بالاتر خدمات آموزش سلامت به مددجو
- ☐ گنجاندن فرایند آموزش سلامت به مددجو در کار روزانه پرستاران

خصوصیات یک برنامه آموزش سلامت به بیمار

نوع و محتوای مطالب آموزشی :

□ نیازسنجی آموزشی گروه هدف

□ نوع بیماری گروه هدف

سادگی

□ انتقال مطالب سنگین و پیچیده عموماً موجب شکست در روند آموزش می

شود.

□ بیمار باید به راحتی بتواند مطالب را درک کند.

□ هرگز نباید تصور کرد که یک بیمار باید همه چیز را در رابطه با یک موضوع

بداند.

تقویت

★ استحکام بخشیدن و پایدار نمودن آموزش با یادآوری و تکرار مطالب در یک دوره آموزشی .

□ از بیمار بخواهید مطالبی را که تاکنون به او آموخته اید تکرار کند.

□ همواره یک متن آموزشی داشته باشید تا پس از آموزش آن را به بیمار بدهید تا باخواندن آن از فراموش کردن مطالب جلوگیری گردد.

مراحل فرایند آموزش سلامت به مددجو

- ❑ ارزیابی نیازها و خواسته های بیماران (نیازسنجی)
- ❑ تعیین نیاز های آموزشی بیماران
- ❑ طراحی اهداف و محتوای برنامه بر اساس نیاز سنجی
- ❑ تهیه رسانه های آموزشی
- ❑ اجرای برنامه آموزشی
- ❑ ارزشیابی فرایند آموزش

ارزیابی نیاز و خواسته بیمار (نیازسنجی)

نیاز آموزشی در بیمار:

شامل اطلاعات و مهارتهایی است که بیمار جهت ایجاد تغییرات رفتاری مطلوب در ارتباط با بیماریش به آنها نیاز دارد.

□ متخصصین سلامت به تنهایی قادر به درک کامل نیازهای بیماران نمی باشند و به همین دلیل بسیاری از برنامه های آموزشی نارسا هستند.

□ یادگیری وقتی در پاسخ به یک نیاز ملموس از جانب فراگیر باشد موثر است.

نیاز احساس شده (felt need):

نیازی که به وسیله بیمار، فرد یا جامعه تشخیص داده می شود.

نیاز واقعی (Real need):

نیازی که توسط کارشناسان یا متخصصین سلامت مشخص می گردد.

□ نیازهای احساس شده باید از طریق نظرخواهی و مصاحبه با بیماران استخراج گردد.

□ نیازهای احساس شده باید به گونه ای هدایت شوند که در مسیر نیازهای واقعی قرار گیرند.

محتوای آموزش :

آنچه که در هر مرحله از دوره بستری در بیمارستان باید به بیمار آموزش داده شود.

□ محتوای برنامه های آموزش سلامت به بیمار باید بر اساس آخرین اطلاعات پزشکی باشد.

□ از نظر صحت علمی معتبر باشد.

□ محتوا باید تا حد امکان خلاصه باشد.

□ محتوای آموزشی باید به نحو قابل فهم و ساده برای فراگیران مورد نظر تهیه گردد و بدون

استفاده از کلمات تخصصی بیان شوند.

□ متناسب با سواد بیماران باشد.

□ مطالب مهم باید مشخص گردند. مثلاً با حروف درشت تر یا کشیدن خط زیر آن.

محور های اصلی آموزش به بیمار

□ افزایش آگاهی بیماران در مورد خصوصیات بیماری

۱- آموزش در مورد علائم بیماری

۲- آموزش در مورد راه های انتقال یا عوامل زمینه ساز بیماری

۳- آموزش در مورد عوارض بیماری

۴- آموزش در مورد علائم عود بیماری، راه های پیشگیری از عود و در صورت عود

نحوه برخورد با آن

۵- آموزش در مورد نتیجه بیماری

□ افزایش آگاهی بیماران در مورد درمان بیماری

- ۱- آگاه کردن بیمار از کلیه معاینات لازم برای تشخیص بیماری
- ۲- آگاه کردن بیمار از انواع درمان های موجود بیماری (دارویی، جراحی)
- ۳- آگاه کردن بیمار از انواع اقدامات پاراکلینیکی لازم (رادیولوژی، پاتولوژی، آزمایشگاه)
- ۴- آگاه کردن بیمار از عوارض دارویی به طور کامل و روش برخورد با هر یک از عوارض
- ۵- آگاه کردن بیمار از عوارض عمل جراحی و بیهوشی در صورت انجام و نحوه برخورد با آنها.

□ افزایش آگاهی بیماران در مورد ارتباط بیماری و محیط اطراف بیمار

- ۱- آموزش در مورد روش های صحیح و بهداشتی عملکردی در زندگی روزمره برای تسهیل درمان بیماری و کاهش یا رفع عوارض بیماری و پیشگیری از ابتلای مجدد
- ۲- آموزش در مورد بررسی دیگر اعضای خانواده در صورت ارثی بودن یا واگیر بودن بیماری

۳- آموزش در مورد برخورد با افراد سالم در صورت واگیر بودن بیماری

- ۴- آموزش در مورد عوامل خطر ساز محیطی که می تواند بیماری را بدتر کند یا پیشرفت درمان را کند یا متوقف کند.

□ افزایش آگاهی بیماران در مورد حقوق اجتماعی بیمار

۱- آموزش بیمار برای بهره‌مندی از تسهیلات ویژه موجود اجتماعی در رابطه با بیماری مربوطه

۲- آشنا ساختن بیمار با ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی یا غیردولتی موجود مرتبط با بیماری مربوطه برای دریافت خدمات مورد نیاز

۳- آموزش بیمار برای افزایش کیفیت زندگی در حین و بعد از درمان

فرم مستند سازی آموزش سلامت به مددجو

نیازهای آموزشی	محتوای آموزش	روش آموزش *	رسانه آموزشی **	ارزشیابی	آموزش دهنده	ارزیابی
کمبود آگاهی درباره عمل جراحی و آماده سازی قبل از عمل جراحی	۱-۰			بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐
کمبود آگاهی در خصوص تعویض یا تخلیه کیسه کولستومی	۲-۰			بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐
کمبود دانش در زمینه مراقبت از پوست اطراف استوما	۹-۰			بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐
کمبود آگاهی در رابطه با رژیم غذایی	۱۵-۰			بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐
کمبود آگاهی در زمینه مراقبت از خود بعد از ترخیص	۱۴-۰			بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐
				بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐		بله ☐ خیر ☐ تاحدود ☐

سایر توضیحات :

* سخنرانی، چهره به چهره، بحث گروهی، نمایشی، پرسش و پاسخ، سایر

* پمفلت، لیفلت، تصویر، پوستر، بروشور، کتابچه، سایر

ارزشیابی:

□ میزان دستیابی هر فراگیر به هدف های آموزشی تعیین شده

□ نقاط قوت و ضعف برنامه آموزشی

□ راههای احتمالی انجام اصلاحات برای از بین بردن نقائص

پرستار ها آدمهائی هستند که از
جهان آینده در جامعه خودشان
متولد شدن !

برای همین که هیچ کسی نمیتونه
قدر اونهارو بدرستی ادا کنه

